

ANTONIO MARIA SICARI

Portreti svetaca

Naslov izvornika:
Antonio Maria Sicari: *Ritratti di santi*
© 1987 Editoriale Jaca Book
Via Frua 11, 20146 Milano
www.jacabook.it

Nakladnik i copyright za hrvatsko izdanje:
© 2017 by SALESIANA d.o.o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut
Prijevod: Anđela Pivac
Lektura: Katica Majdandžić-Stupac
Grafičko oblikovanje korica: Ivana Štrbić
Grafička priprema: Salesiana d.o.o.
Tisak: Zrinski d.d., Čakovec

ISBN 978-953-205-158-2

ANTONIO MARIA SICARI

Portreti svetaca

Franjo Asiški • Toma More • Kamilo de Lellis
Ivan Marija Vianney • Josip B. Cottolengo
Ivan Bosco • Marija Goretti • Maksimilijan
Kolbe • Edith Stein • Benedikta Bianchi Porro

1

Salesiana

Zagreb, 2017.

KNJIGA 1

Antonio M. Sicari: *Portreti svetaca*

BILJEŠKE UZ PRIJEVODE NEKIH DJELA

- Biblijski citat prema: *Biblija* (džepno izdanje), KS, Zagreb, 2016.
- Citati iz Franjinih spisa i životopisa prema: *Franjevačkim izvorima* (Sarajevo – Zagreb, 2012.) u izdanju Vijeća franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine.
- Citati iz djela Terezije Avilske prema: Terezija Avilska, *Sabrana djela*, sv. 1, KIZ, Zagreb, 2015.

Uvod

SVETOST KRŠĆANINA

Tema poput ove koju predlažemo ne može biti ništa drugo nego zaključak. Prvo je doista nužno – čak i samo kako bismo imali pravo govoriti o svetosti kršćanina – razmišljati o Božjoj svetosti: on je onaj »potpuno Drugi« koji se milosrdno odlučuje objaviti narodu koji je sebi odabrao te tako postaje Svetac Izraelov (Iz 10, 20).

Nužna je zatim živa i zanesena uspomena na njegova »svetog Slugu Isusa« (Dj 4, 27–30), koji je došao da »posveti samog sebe i da posveti druge« (usp. Iv 17, 19). Najzad, nužno je govoriti o onom Duhu Svetom koji »opečati čovjeka za Dan otkupljenja« i koji ne želi »biti ražalošćen« (usp Ef 4, 30).

Sve se to nalazi – pretpostavljeno, ali ne zaboravljeno – u pozadini ove naše rasprave. Stoga je pojam »kršćanin« prvi o kojem je riječ: pojam koji snažno ističe pripadnost čovjeka utjelovljenom Sinu Božjemu. Kad ne bismo mogli čovjeku dodijeliti taj naziv, ne bi bilo doista nikakve mogućnosti ni da pričamo o njegovoj »svetosti«.¹

¹ Treba se sjetiti poznatog dijaloga između Tarroua i Rieuxa u romanu *Kuga* Alberta Camusa (Zagreb, 1974.): »Dakle – rekao je Tarrou jednostavno – ono što želim znati jest kako se postaje svetac. – Ali vi ne vjerujete u Boga. – Upravo to: može li se postati svetac bez Boga jedini je stvaran problem koji sada imam«. Tarrou je umro nakon što je žrtvovao vlastiti život za druge, ali nije pronašao odgovor. Ali jedina stvar koja uklanja očaj njegove smrti jest otajstvo ponizne majčinske prisutnosti uz njegovo uzglavlje: prisutnost na neki način transcendentne, »marijanske« ljubavi, kao neki daleki nagovještaj milosti (usp. Ch. Moeller, *Letteratura moderna e cristianesimo*, I, str. 59ss., Milano, 1973.).

1. SVIJEST O VLASTITOJ SVETOSTI

Tko se prvi put susretne s novozavjetnom Riječi, tamo vidi kako prva kršćanska zajednica iznenađujuće i gotovo šokantno pokazuje kako je svjesna da je čine *sveci*.

Sveti pisci prisvajaju pridjev svet za sebe i za svoje učenike, tretiraju ga gotovo kao imenicu te mu oduzimaju onu instinktivnu prosudbu prema kojoj bi ga se dodijelilo samo osobi visokoga moralnog ugleda.²

Gospodinu, koji ga šalje da u Crkvu primi novoobraćenika Savla, Ananija uvjerenom odgovara: »Gospodine, od mnogih sam čuo o tom čovjeku kolika je zla *tvojim svetima* učinio u Jeruzalemu« (Dj 9, 13). Vjernicima u Korintu sam Pavao objašnjava da svakoga prvog dana u tjednu svatko treba na stranu staviti koliko može radi sabiranja, odnosno prikupljanja milostinje »za svete«, to jest za siromašnu braću u Jeruzalemu (1 Kor 16, 1–2). U drugom pismu govori kako su crkve makedonske, unatoč svome siromaštvu, »veoma usrdno molile za milost zajedništva u ovom *posluživanju svetih*« (2 Kor 8, 4).

Predstavljajući Efežanima svoje apostolske zasluge, Pavao se ne ustručava reći, za sebe i za druge, kako »Kristovo otajstvo nije bilo obznanjeno sinovima ljudskim drugih naraštaja [kao što] je sada u Duhu objavljeno *svetim njegovim apostolima*« (Ef 3, 5). U preporukama i pozdravima Rimljanima, Pavao ih moli da »Febu, sestru našu, [prime] u Gospodinu kako *dolikuje svetima*« i da joj priskoče u pomoć u svemu što joj ustreba (usp. Rim 16, 1ss.). Od Korinćana također traži da se pokoravaju Stefaninu domu, koji se posveti »*posluživanju svetih*« (1 Kor 16, 15). On sam odlučuje ići u Jeruzalem »da posluži *svetima*« (Rim 15, 25). Pišući po drugi put Korinćanima, na početku poslanice upozorava ih da je ona namijenjena i »*svima svetima* u

Ali tvrditi da je nekršćanski govor o svetosti nemoguć, ne prejudicira mogućnost obrnutoga govora: to jest, da – na osnovi svetosti Krista i njegovih, koja je prisutna u središtu povijesti sa stvarnom privlačnom moći – mogu postojati, izvan povijesnih i zemljopisnih granica kršćanstva, oni koje je već sv. Augustin nazivao »latentes sancti«, skriveni sveci (*De cat. rudibus*, 22, 40).

² Naprotiv, u Starom zavjetu pojam »svet« za ljude se koristi samo iznimno. Općenito, najviše se koristi za izabranike eshatološkog vremena.

UVOD: SVETOST KRŠĆANINA

svoj Ahaji« (2 Kor 1, 1), a na kraju ih pozdravlja sve *svetim cjelovom*, dodajući da *ih pozdravljaju svi sveti*« (2 Kor 13, 12).

Tijekom svoga djelovanja u Judeji, Petar silazi »i k *svetima* u Lidi«, a potom u Jopi, gdje – jednim činom koji podsjeća na onaj koji je učinio Krist – uskrisuje mladu Tabitu. Evo opisa: »Petar [...] kleknu, pomoli se pa se okrenu prema tijelu i reče: 'Tabita, ustani!' Ona otvori oči, pogleda Petra i sjede. On joj pruži ruku i podiže je. Onda pozove svete i udovice pa im je pokazao živu« (Dj 9, 32–41).

Namjerno smo se zadržali na citatima tekstova koji su bez strogo dogmatske vrijednosti. Riječ je o prijelaznim tekstovima, uvodima, zaključcima ili jednostavnim izvještajima u kojima je pretpostavljen već uobičajeni način na koji su govorili i nazivali sami sebe.

Da sve to nije oholo razmetanje vlastitom strogom, zahtjevnom i dokazanom moralnošću, dovoljno pokazuje potpuna mirnoća kojom istodobno sami pisci otkrivaju i grijehe, slabosti i izdaje, kojih je sve više u svakoj zajednici: »Nema mnogo mudrih po tijelu, nema mnogo snažnih, nema mnogo plemenitih. Nego lûde svijeta izabra Bog« (1 Kor 1, 26). S druge strane, cijelo to prvo poglavlje napisano je kako bi se ukorilo Korinćane zbog njihovih podjela i prepirki. No upravo dok ukorava zajednicu, Pavao je želi podučiti kako se ponaša »u svim Crkvama *svetih*« (1 Kor 14, 33).

2. »SVETI PO POZIVU«

Ono što kršćanima dopušta ovo slobodno prisvajanje pojma »svet« nije moralno samoispitivanje, iako – kao što ćemo vidjeti – nije nikako prešućen problem »moralne svetosti«, koja se izražava životom plodnim dobrim djelima. Ali u početku tu je samo uvjerenje da su jednostavno *pozvani* na objektivno stanje svetosti.

Već je izraelski narod definiran kao »sveto zborovanje« (Izl 12, 16), »sveti zbor« (Lev 23, 3), »sveti savez« (Br 29, 1): naime, bila je to zajednica koju je Bog izdvojio za sebe i koja je u zbor sazivana radi bogoštovlja. U Novom se zavjetu preuzima ta terminologija, ali s drukčijim naglaskom. Pišući Rimljanima, Pavao im se ovako obraća: »... vi *pozvanici* Isusa Krista« (Rim 1, 6). I Korinćani su također nazvani »*pozvanicima, svetima*« (1 Kor 1, 2).

PORTRETI SVETACA

Novi je naglasak na pozivu. U tom pogledu jasan je jedan poznati Petrov tekst: »Naprotiv, kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi budite sveti u svemu življenju. Ta pisano je: *Budite sveti jer sam ja svet*« (1 Pt 1, 15). Ali taj poziv nije riječ upućena masi kako bi se one odabrane iz nje potaknulo da uđu u »mjesto svetosti« u koje će samo najboljima uspjeti prodrijeti. To nije niti – kao u Starom zavjetu – jasno odvajanje »svetog« naroda od drugih nečistih naroda. To je *opći poziv*.

Sveti će Augustin napisati: »Non ideo vocati quia sancti, sed ideo sancti quia vocati«: nisu pozvani jer su sveti, iako je moguće da to jesu, već su sveti zato jer su pozvani. Sveti su dakle jer je svetost besplatno sadržana u samom pozivu. Riječ je naime o svetosti koja se rađa jer je Bog milosrdno otvorio »kuću svetosti« u koju se svi mogu smjestiti. Svetost je pod potpunom vladavinom milosti, ona je u gozbenoj dvorani u koju se i siromašne hrome i slijepe poziva da uđu.

Taj poziv, na koji se sveti spisi odnose kada govore o svetosti, nije neka skrivena ili teško pojmljiva riječ. To je vječna riječ: »Tako: u njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim, u ljubavi« (Ef 1, 4–5). To je riječ koja je tijelom postala, riječ koja se orila iz usta same Riječi Božje te je stoga zapisana u Pismima.

Svaki čovjek, čim čuje navještaj Isusova govora na gori, otkriva da taj govor završava dojmljivim pozivom: »Budite dakle savršeni kao što je *savršen* Otac vaš nebeski!« (Mt 5, 48). Stoga taj pojam »svetost«, koji je tako isključiv i diskriminirajući sam po sebi, Crkva prihvaća i propovijeda u najopćenitijem smislu, sve do krajnjih granica njegova značenja. »Gospodin Isus, božanski učitelj i uzor svake savršenosti, svim je svojim učenicima i svakome pojedinome bilo kojega životnog stanja propovijedao svetost života, čiji je on sâm početak i dovršitelj« (*Lumen gentium* 40).

No naslov petog poglavlja ovog koncilskoga dokumenta (»Opći poziv na svetost u Crkvi«) može imati dva značenja, jedno šire od drugog: može značiti ili da su u Crkvi svi (članovi) pozvani na svetost ili da su svi (ljudi) pozvani na svetost u Crkvi. Ne može se stvarno nikada zaboraviti da su – parafrazirajući Peguya – »svi

UVOD: SVETOST KRŠĆANINA

kršćani pozvani da budu sveti, a da su svi drugi ljudi pozvani da postanu kršćani«. Svetost je dakle najopćenitiji i najosobniji poziv svakoga stvorenja.

Sve nam to pomaže shvatiti da je nazivati se svetima za siromašne kršćane prve Crkve značilo objaviti svijetu radosnu vijest kako svi bez razlike, »koje pozove Gospodin« (Dj 2, 39), mogu – bez obzira na svoje bijede – biti milosrdno primljeni u sveti hram Božji, te štoviše i sami postati sveti »hramovi Duha Svetoga« (usp. 1 Kor 6, 11.19; 3, 16).

3. SVETOST KAO DAR I KAO BOGATSTVO

Prije svega svetost je darovani događaj. To je nešto što se besplatno (»milost«) dogodi čovjeku i bitno ga mijenja. Božja riječ to opisuje kao »novi stvor« (2 Kor 5, 17); »novo stvorenje« (Gal 6, 15); »stvoreni« (Ef 2, 10; 4, 24); »obnavljanje« (Tit 3, 5); »prvina« (Jak 1, 18); »nanovo rođeni« (1 Pt 1, 3.23); »rođeni« (Iv 1, 13; 1 Iv 2, 29; 3, 9; 4, 7; 5, 18); »djeca Božja« (usp. 1 Iv 3, 1); »posinstvo« (Ef 1, 5); »prebivanje Duha Božjega« (Rim 8, 9 ss.); »vodstvo Duha Svetoga« (Rim 8, 14); »pomazanje Duhom« (1 Iv 2, 20); »život vječni« (Mk 10, 17; Mt 19, 16.29; Rim 2, 7; 5, 21).

Predaja je sjedinila gotovo sve u poznatom ulomku Ivana Zlatoustog, kojeg je citirao sv. Augustin: »Evo kako uživaju u mirnoj slobodi oni (= novokršteni) koji su sve donedavno bili još uvijek zatvorenici, postali su građani Crkve oni koji su bili izgubljeni u lutanjima, nalaze se u izobilju pravde oni koji su bili u neredu grijeha. Doista, oni nisu samo slobodni nego i sveti; ne samo sveti nego i pravedni; ne samo pravedni nego i posinci; ne samo posinci nego i baštinici; ne samo baštinici nego i udovi; ne samo udovi nego i hram i organi Duha. Vidiš koliki su darovi krštenja! A neki misle da se nebeska milost očituje samo u oprostima grijeha! Naprotiv, mi smo nabrojali deset povlastica. I zbog toga krstimo i djecu, premda nisu počinila grijeha: kako bi i njima bila darovana svetost, pravednost, posinstvo, baština, bratstvo Kristovo: kako bi bili njegovi udovi« (usp. *Contra Jul.* 1, 5, 21).

PORTRETI SVETACA

Ovaj opis – koji bi mogao biti obrađen puno opširnije – podsjeća nas da je u kršćanstvu sve bitno sadržano u jednome božanskom činu kojim se besplatno uzima slabo i grešno stvorenje i dovodi u nužno zajedništvo sa svetim Božjim Sinom, koji je postao čovjekom.

Stoga povijest spasenja zemaljskog naroda može biti ispričana – kako čini Pavao u veličanstvenom 11. poglavlju Poslanice Rimljanima – alegorijom o maslini koju je Bog zasadio, a koja u Kristu ima svoj »sveti korijen« (Rim 11, 16); to je ono bitno: jer »ako li je korijen svet, svete su i grane« (Rim 11, 16). Pa i ako su prve prave grane (privremeno) odlomljene (izraelska povijest), a druge divlje grane pricijepljene umjesto njih (kršćanska povijest), svi trebaju postati – prema vremenu milosti Božje i njegove ljubomore – »suzajedničari korijena, sočnosti masline« (Rim 11, 17), bez hvalisanja »jer ne nosiš ti korijena, nego korijen tebe« (Rim 11, 18). Ali to što se događa u povijesti cijelih naroda ista je stvar koja se treba dogoditi, ponizno i postojano, svakomu pojedinom čovjeku preko svakoga pojedinog krštenja (usp. i Iv 15).

Ovdje bi se moglo tumačiti i »moliti«, riječ po riječ, ono 6. poglavlje Poslanice Rimljanima u kojem se po sakramentu krštenja događa pretvorba riječi »život« i »smrt« tako da u kršteniku označavaju samu smrt i život Kristov.

Pavao koristi neprevodiv izraz koji Vulgata prevodi kao »complantati«, a što bi se moglo prevesti kao »sunaravni« ili »supricijepljeni« ili »sjedinjeni« s Kristom »smrću i uskrsnućem sličnim njegovu«. Tako temeljni glagoli ljudske sudbine svi teže izraziti jedno »radikalno« (etimološki) suzajedništvo: »su-umrli« (2 Tim 2, 11), »su-ukopani« (Rim 6, 4), »su-uskršli« (Ef 2, 6), »su-kraljuju« (2 Tim 2, 12), »su-posađeni na nebesima u Kristu« (Ef 2, 16). To je suzajedništvo koje jamči sam Duh Kristov, koji je darovan svim vjernicima (Iv 3, 5; 7, 39; 14, 16–17; 20, 22; Dj 2; 1 Iv 4, 13, Rim 8, 9–16.23)

»Mi smo Kristovi – Mi smo Krist.« Tako ukratko sv. Augustin (*En. in Ps.* 22, 11, 2) izražava svoje slaganje s tradicijom. A sv. Ćiril Aleksandrijski ovako: »Budući da u sebi imamo Duh Sina, u Sinu smo postali sinovi Oca« (*Thesaur. ass.* 33).

Sve to nije ništa drugo nego temeljno poglavlje ekleziologije. Ali kada ga se primijeni na pitanje kršćanske svetosti, ne smije se brzo

UVOD: SVETOST KRŠĆANINA

proći kroz tu tematiku smatrajući je već poznatom, već se na njoj dugo zadržati kako bismo na vrijeme uočili koliko zapravo može biti zanemarena.

Možda nikad u povijesti Crkve nije postajala ozbiljnija i češća hereza od ove: da je, kada se govori o svetosti i o nužnoj moralnoj obvezi čovjeka da odgovori na Božju milost i da »vrši dobro«, čovjek sklon nepromišljeno, ali uporno zanemarivati bit već postojećeg dara, onoga što je Bog već učinio. Posljedično, čovjek je sklon svesti Krista na model za imitiranje. Već je Augustin govorio pelagijancima: »Užasan i skriven virus vaše hereze jest što želite postići da se Kristova milost sastoji u njegovu primjeru, a ne u njegovu daru« (*C. Julianum*).

U određenim povijesnim razdobljima zanemarivanje Krista-dara (i njegovih darova) i svođenje Krista samo na model rezultat je optimističnog i oholog pouzdanja u ljudske snage. U nekim drugim razdobljima to je rezultat straha od otuđenja. Kod nekih se kršćana taj strah iskazuje kao ravnodušnost, obeshrabrenost ili nemar, a kod drugih kao pretjerani aktivizam. Ali, na kraju, uvijek je to »gubitak pamćenja« koji skriva da u početku (moguće) ljudske svetosti stoji samo jedan čin čistog milosrđa, koji je besplatno darovan i koji se bez prestanka daruje i daruje svima. Ili – kako je govorio Adrienne von Speyr – zaboravlja se da »se svetost ne sastoji u činjenici da čovjek daje sve, već u činjenici da Bog uzima sve«: *Bog daje onoliko koliko uzima*.

Istina je da postoji i suprotna opasnost – zabilježena u tragičnoj protestantskoj krizi, ali i ne samo u njoj – to jest da jednostrano naglašavanje *dara* dovede do obezvrjeđivanja *djela*, do zanemarivanja potrebe da se »imitira Krist«, da »se svet i dalje posvećuje« (Otk 22, 11). Ali to paradoksalno pokazuje da *čak i potvrda dara* može biti jedno ljudsko djelo: to jest, kada mu se ne dopusti da izrazi svu svoju »prirodnu« sklonost da »preuzme« i da donese plod, a uključi se slobodna odgovornost čovjeka. Protestantizam je bio u zabludi ne zato jer je tvrdio da se spasenje postiže samo po vjeri (»sola fide«), već jer nije s jednakom snagom tvrdio da se s vjerom predajemo Kristu tako da nužno i nepokolebljivo činimo još više dobrih djela nego što bismo ih učinili uzdajući se u svoju vlastitu djelatnost.

PORTRETI SVETACA

Značajno je kako, upravo u istom razdoblju kada se nepodnošljivo zaoštravala luteranska kriza, Terezija Avilska dolazi do sedme odaje svog Zamka duše, i nakon što je opisala »duhovni brak« – kada dar Božje ljubavi gotovo potpuno obuzima stvorenje koje moli – ona zapisuje: »Za to je molitva, kćeri moje; tome služi duhovni brak – da se uvijek rađaju djela, djela. To je istinski znak da je to stvar i milost udijeljena od Boga« (VII, 4, 6). I još: »Znate li što znači uistinu biti duhovan? Postati robovima Božjim, koje će, opečaćene Njegovim znakom, a to je znak križa [...] moći prodati kao robove cijeloga svijeta« (VII, 4, 8).

4. SVETOST KAO ZADATAK

Svaki dar povjerava jedan zadatak. To je jedino načelo koje može sažeti ono što smo dosad pokušali reći. Tradicija je to iskazala jednim izrazom koji sadrži rijetku poticajnu snagu: »Postani ono što jesi.«

Gledajući na »svetost« kao dar, nema nikakve razlike između tek krštenog djeteta i velikog mistika, uronjenog u jedinstvo s Bogom, ili starog asketa izmučenog ljubavlju i pokorom. Razlika je samo u ovome: da dijete posjeduje dar svetosti jednako kao što posjeduje dar života: potpun je, ali se tek treba očitovati, treba postati strpljiv i velikodušan »zadatak«. S druge strane, stari je asket izvršio svoj život, potpuno je i odgovorno prihvatio dar. Između to dvoje nema realno drugog prostora pravoga kršćanskog postojanja osim onog koji je neuspješan. Taj pripada onomu koji u životu stari i dalje se djetinjasto igrajući neiskorištenim Božjim darom.

Jasno je da smo naziv »stari asket« koristili čisto kao primjer, potičući tako igru kontrasta, ali dobro znamo da je stvarnost puno složenija i bogatija nijansama i mogućnostima.

Prije svega, kršćanska svetost ne pojavljuje se u jednom jedinstvenom modelu. Ili bolje: ima jedinstven Model: »Svetost je odraz lika Jedinoga u kojem se čovječanstvo ostvarilo prema svim mogućnostima.«³ Pavao piše Solunjanima: »Da, na to vas pozva Bog ...

³ L. Giussani, »Uvod«, u: *Sveci*, C. Martindale, Milano, 1976.

UVOD: SVETOST KRŠĆANINA

na posjedovanje slave Gospodina našega Isusa Krista« (2 Sol 2, 14). Ali ta se slava »odražava na licu« vjernika prema njihovoj osobnoj strukturi i povijesti.

Prije svega dakle postoji tako reći zajedničko lice svetosti koje treba promotriti prije bilo kojega drugoga pobližeg određivanja: to je nešto što treba bez razlike tražiti od svih. Treba živjeti »kako dolikuje svetima« (Ef 5, 3), treba pokazati da »svukosmo staroga čovjeka s njegovim djelima« (usp. Kol 3, 9) i »obukosmo novoga, koji se obnavlja«: »zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljani – u milosrdno srce, dobrotivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! [...] A povrh svega – ljubav! To je sveza savršenstva. I mir Kristov neka upravlja srcima vašim [...] i zahvalni budite! Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama! U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljajte! [...] I sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa!« (Kol 3, 10ss.).

Ne može se varati s primljenim darom svetosti: ako je prihvaćen, u čovjeku nepogrešivo stvara zrelu blagost Kristova lica, usprkos grijehu i bez obzira na grijeh koji nastavlja mučiti svako stvorenje, koje je po svojoj definiciji slabo i nesavršeno. Ako ništa, onda barem zato jer je tom stvorenju uvijek milosno dano lice onoga od kojeg je tražilo i dobilo oprost.

Sav stvarni program svetosti mogao bi biti izražen ujedinjenjem brojnih biblijskih uputa koje vjernike potiču da »u njima bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu« (Fil 2, 5). Uostalom, povijest Crkve i bezbrojne hagiografije kojima raspolaže stvaraju jednu dragocjenu i jedinstvenu sliku.

Ali htjeli bismo radije posvetiti poneko razmišljanje svetosti kao o onom posebnom otisku koji je Bog namijenio svakome »proprio quodam modo«. Potrebna je jasnoća i kada se promišlja o planu svetosti koji Bog ima za svako svoje stvorenje zasebno: jedinstven i neponovljiv plan kao što je i ime kojim On svoje stvorenje zove.

Prije svega, treba podsjetiti da je svetost »volja Božja« (1 Sol 4, 3), čemu, s ljudskoga gledišta, odgovara »vršenje volje Božje«. Poziv bi bio čak i beznačajan kada se ne bismo podsjetili da nije riječ o potvrdi jednoga općeg načela, koje je u njemu očito, već o potvrdi njego-

PORTRETI SVETACA

voga točno određenoga životnog aspekta: svetost je *za mene* vršiti volju koju Bog ima *za mene*, u njezinu konkretnom, jedinstvenom, dragocjenom i neponovljivom određenju.⁴ Svet je »Sluga Isus«, koji »uvijek čini što je Ocu milo« (Iv 8, 29), koji drži da je »jelo njegovo vršiti volju onoga koji ga posla« (Iv 4, 34), upravo u trenutku kada izgovara (»nasmrt žalostan«) posljednje i odlučujuće riječi svoga posvećenja: »Ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti« (Mt 26, 39).

Sveta je Terezija iz Lisieuxa u svom samostanu kada ne priznaje postojeće modele svetosti (iako ih sve strastveno želi – MA 250ss.), sve dok ne pronade *svoje mjesto, dodijeljeno njoj od Boga*.

Prepoznati tu odlučujuću i posvećujuću volju Božju za sebe ujedno je i teško i lagano. Teško je ako se u traganju oslonimo na nepostojanost ljudskih analiza i ljudskih uvjeta. Lagano ako se prati zahtjevan proces otkrivanja svojstven utjelovljenomu Božjem djelovanju.

Volja Božja za svakog čovjeka uvijek je volja mira »u jednom tijelu«: »Mir Kristov neka upravlja srcima vašim – mir na koji ste pozvani u jednom tijelu!« (Kol 3, 15).

Nema posvećujuće volje Božje koja može odvojiti čovjeka od plana skladne izgradnje Kristova tijela. Nema Božje volje koja se brine za osobno savršenstvo jednog stvorenja.

Svatko naravno ima poziv ostvariti puninu vlastite neponovljive osobnosti. Ali ta se osobnost može hraniti i razviti samo kao ud jednog tijela. Pročitajmo ovaj bitni dio Poslanice Efežanima:

»Zaklinjem vas dakle ja, sužanj u Gospodinu: sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostojno poziva kojim ste pozvani! Podnosite jedni druge u ljubavi; trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst! Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!

⁴ P. Claudel u *Navještaju Mariji* znakovito piše: »Svetost nije poljubiti u usta gubavca ili umrijeti u zemlji pogana, već vršiti spremno volju Božju. Riječ je o tome da treba stajati na svome mjestu ili se još više uzdići.«

UVOD: SVETOST KRŠĆANINA

A svakomu je od nas dana milost po mjeri dara Kristova.

On i daje jedne za apostole, druge za proroke, jedne opet za evanđeliste, a druge za pastire i učitelje da opremi svete za djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova dok svi ne prispijemo do jedinstva vjere i spoznaje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove: da više ne budemo nejačad kojom se valovi poigravaju i koje goni svaki vjetar nauka u ovom kockanju ljudskom, u lukavosti što put krči zabludi. Nego, istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u Njega, koji je Glava, Krist, od kojega sve Tijelo, usklađeno i povezano svakovrsnim zglobom zbrinjavanja po djelotvornosti primjerenoj svakomu pojedinom dijelu, promiče svoj rast na saziđivanje u ljubavi« (Ef 4, 1–7; 11–16).

Ne postoji svetac čija se svetost ne poistovjećuje sa službom koja služi za izgradnju cijeloga tijela. Ne postoji svetac koji ne zna da je crkvena misija njegov istinski i temeljni zadatak. Ne postoji svetac koji ne razumije da se vlastita svetost sastoji u brizi za svetost drugih članova. Stoga je osobni poziv na svetost («Božja volja») uvijek ucrtan u crkvenom opsegu, uvijek zasađen na zemljište, u humus koji hrani tu istu svetost (koja je stoga *humile*) i kojom se onda i zemlja zauzvrat hrani.

Kao u Kristu, čin pun svetosti je predati se, razdijeliti svoje postojanje kao hranu. To je – ako želite – drugi način za reći da se svetost sastoji u ljubavi: ljubav za Boga i učinkovito sudjelovanje u njegovoj ljubavi za svijet. Ljubav za Krista, koji »je ljubio Crkvu [kao svoju zaručnicu] te sebe predao za nju da je posveti« (Ef 5, 25–26).

Svaka svetost (ili traganje za svetošću) koja bi sve to zaboravila na samo jedan trenutak i koja bi to zaboravila u iskrenom ispitivanju pojedinih događaja (nije u ovom slučaju dovoljna čista namjera)⁵, prestala bi biti kršćanska svetost i postala bi žalosna imitacija.

To odlučno prijanjanje uz tijelo kojem postajemo udovi koji su potrebiti jedinstva (prije i bez obzira na svaku pojedinačnu genijalnost) prvo je odricanje onoga koji želi poštivati dar i zadatak vlastite svetosti. Ako toga nema, onda svako drugo odricanje – za jednog

⁵ Sud o ovome pripada upravo Crkvi, kojoj i je svaki poziv i svaki dar namijenjen.

PORTRETI SVETACA

kršćanina – postaje utočište u odbacivanju djela. No naprotiv, ako se za tim traga, onda svako drugo odricanje postaje priprema i potpora tome jedinome potrebnom odricanju.

Na kraju svega, čini nam se ipak potrebno napomenuti da postoji način da se ujedini sav biblijski govor o svetosti kršćanina. Jedno od najdubljih, izvornih i jedinstvenih značenja pojma »svet« je ovo: onaj koji pripada Bogu, onaj koji je rezerviran za Njega, posebno u vezi s bogoštovljem. Dakle, sva je Crkva jedan sveti hram (1 Kor 3, 17; Ef 2, 21), a sav kršćanski život treba biti prinos Bogu:

- »Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, *svetu*, Bogu milu – kao svoje duhovno bogoslužje« (Rim 12, 1);
- »Po njemu dakle neprestano prinosimo Bogu žrtvu hvalbenu« (Heb 13, 15);
- »Pa se kao živo kamenje ugrađujte u duhovni Dom za sveto svećenstvo da prinosite žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu« (1 Pt 2, 4).

Čak i sve ono što je zemaljsko (»svoja tijela«) sudjeluje u svečanoj i kozmičkoj liturgiji, u kojoj je svatko sveti svećenik u Kristu. Kako bismo bili i postali sveti, dovoljno je stoga, iskreno i ponizno, poslušati poticaj apostola Pavla: »U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu. Duha ne trnite« (1 Sol 5, 18–19).

Napomena

Godine 1986. Kulturni centar »Put« u Bresci organizirao je »korizmeni hod«: jedan susret u svakom od ukupno pet tjedana korizme posvećen »razmatranju lica svetaca«. Susret je trajao otprilike pola sata tijekom euharistije.

Na taj su način nastale ove kratke »meditacije«: jednostavno putovanje kroz životopise nekih svetaca kako bi se putem otkrilo vlastito ljudsko lice: ono koje Bog želi i ljubi.

Isto se iskustvo ponovilo 1987. godine pa je tako broj prikazanih profila narastao na deset: deset svetaca koji su izabrani kako bi se uživo »upoznalo« kršćansko iskustvo.

Izbor »imena« bio je slučajan: pokatkad diktiran određenim proslavama (primjerice, Edith Stein zbog blizine njezine beatifikacije), pokatkad »simpatijom«, a pokatkad zahtjevima koji su dolazili od same kršćanske zajednice koja je taj put pratila.

U ovoj zbirci profili su poredani povijesnim slijedom, gotovo kako bi se obilježila određena stoljeća ovoga drugoga kršćanskog tisućljeća.

Posljednja napomena: svetost Benedikte Bianchi Porro Crkva još uvijek nije priznala. Time što smo je uključili u ovaj popis ne želi se nipošto preduhitriti taj sud. Želi se samo izraziti sigurnost i radost: da su sveci još uvijek među nama.

Razmatrajući njihova lica, želja za vlastitom istinskom čovječnošću postaje još življa.

Sadržaj

Uvod: SVETOST KRŠĆANINA	5
Napomena	17
Sv. Franjo Asiški	19
Sv. Toma More	31
Sv. Kamilo de Lellis	47
Sv. Ivan Marija Vianney	63
Sv. Josip B. Cottolengo	79
Sv. Ivan Bosco	95
Sv. Marija Goretti	117
Sv. Maksimilijan Kolbe	129
Sv. Edith Stein	141
Benedikta Bianchi Porro	159

Sva prava pridržana. Nijedan se dio ove knjige ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronički, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti nakladnika.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 963472.

Tiskano u Hrvatskoj, svibanj 2017.

ISBN 978-953-205-158-2

1 2 3 4 5 • 21 20 19 18 17